

เรื่องสั้นๆ ของนครเทพ

กาชชังฮงไฮรเสย

พิมพ์ที่กรุงเทพ

โดยศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ร.อ.ท. ส.อ.อ. อ.อ.อ.อ.อ.

กรุงเทพฯ

๑๐ | ๑๐ | ๘๐

คติถึงสิ่งของเรา

ต้องได้ทำงานร่วมกับเรามา เป็นเวลาประมาณ ๑๕ ปี
เรารู้สึกว่าให้ความเห็นได้ดังต่อไปนี้คือ - ผู้บังคับบัญชา
เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ และทำงานด้วยความรอบ
คอบระเบียบวินัย เป็นผู้หนึ่งซึ่งใคร่ปรารถนาจะเชื่อใจ
ใจอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา ผู้ซึ่งได้เป็นผู้บังคับบัญชาเห็นว่า
เป็นนายทศและเป็นมิตรที่ประเสริฐ ผู้ซึ่งใคร่ปรารถนาจะให้ความเห็นใดๆ
ที่จะแสดง เพราะสิ่งของเราไม่มั่นคงสักที่จะปลุกปลอบ
ในโลกลูกนี้.

ความซื่อตรงต่อหน้าที่ และอดทนต่อวิริยภาพ เป็น
อุปการณสิ่งเสริมให้ดาวประจำอนาคตเปล่งปลั่งดังประกายชีวิต
ซึ่งอยู่ในวัยอันเปี่ยมพร้อมด้วยกำลังกายและกำลังใจ ที่จะทำ
ประโยชน์ให้ประเทศชาติ แต่คิดว่าดาวประจำอนาคตของ
สิ่งของเราจะรุ่งโรจน์ต่อไปอีก แต่อันิจจา กำลังกาย
ได้เริ่มตดถอยลงโดยเหตุที่สิ่งของเราแต่เดี๋ยอย่างแรง เมื่อ
ครั้งไปทำงานตรากตรำในป่าคราวที่ยังรับตำแหน่งภาค ภาค
ทกดาวนึ่งไม่ทันหายขาด ก็มาล้มโรคร่ำได้ และโรคไตแทรก

แฉง โรคพยาธิใด ๆ ก็ไม่อาจที่จะตั้งกำลังใจอันแรงกล้า
 ให้เต็มดวงได้ ต้องของเรายังคงซอตรงคอหน้าทอยจน
 วาระสุดท้าย หมกมุ่นอยู่ในราชการจนบรรดาเพื่อนฝูงต้อง
 ขอร้องให้ลาหยุด เพราะเห็นว่าอาการไม่สู้ดี ร่างกายซึ่ง
 ทรมานอยู่แต่ก่อน เมื่อมีโรคมาแทรกแซงออกกษอมตของ
 สัตายลง พวกเราทั้งหมดรู้สึกเศร้าสลดและอาลัยเป็นอย่าง
 ยิ่งเมื่อได้ทราบข่าวมรณะของสองของเรา มรณะกรรม
 นทำให้กงช่าง ไทรเลข ต้องขาดประโยชน์ไป ซึ่งไม่สามารถ
 จะเทียบกับราคาสินได้ บิดามารดาของเด็บบุตรผู้ ซึ่งเป็น
 ศรัทธาแห่งศกดิ์ และพวกเราชาติปิตุมิตร ซึ่งพวกเราทอดไว้
 ด้วยความรักใคร่ ตามญาณวิถิตที่จะสามารถส่งกระแส
 ความรู้สึกของพวกเราให้สองของเราทราบได้ ก็ขอให้
 สอง ทราบไว้ว่าพวกเราคงคิดถึง และอาลัยในสองของเรา
 อยู่เสมอ.

กงช่าง ไทรเลข

ร. อ. ท. ส่อง จงสงวน

ประวัติ

ร.อ.ท. ด้อย จงส่งวนบุตรนายชวนและนางแหม่ม จง—
ดงวน เกิดเมื่อวันทศ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ เริ่มการศึกษา
ณ สำนักโรงเรียนดงวนกวดาวิทยาดย สอบได้โตโตชนมธยม
ปีที่ ๖ เมื่ออายุ ๑๕ ปี จึงได้สมัครเข้ามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ—
กรณแผนกวิศวกรรมศาสตร์ ครบจบหลักสูตร ทดสอบ
แล้ว ก็ได้สมัครศึกษาศึกษาวิศวกรรมโยธาต่ออีก ๑ ปี เมื่อ
เสร็จการศึกษาแล้ว กรมไปรษณีย์ โทรเลขจึงเรียกเข้าบรรจุ
เป็นนักเรียนของกรมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้
ปฏิบัติราชการในแผนกช่างต่อมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๖๕ ข้ายครบ
กำหนดที่จะต้องรับราชการทหาร จึงได้สมัครเข้าโรงเรียน
นายดาบสอบได้โตโตเป็นทศ ๒ และสมัครเข้าประจำสังกัดกรม
ทหารพาหนะ เป็นนักเรียนทำการนายดาบอยู่ ๓ เดือน ก็ได้รบ
พระราชทานยศนายดาบ ครบรับราชการทหารครบกำหนด
๒ ปีบริบูรณ์ จึงได้กดับมารับราชการกรมไปรษณีย์ โทรเลข
ในตำแหน่งพนักงานโทรเลข ได้เลื่อนขั้นเป็นนายไปรษณีย์
โทรเลขกต่างเมื่อวันทศ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑ ครบวันทศ ๓

(๒)

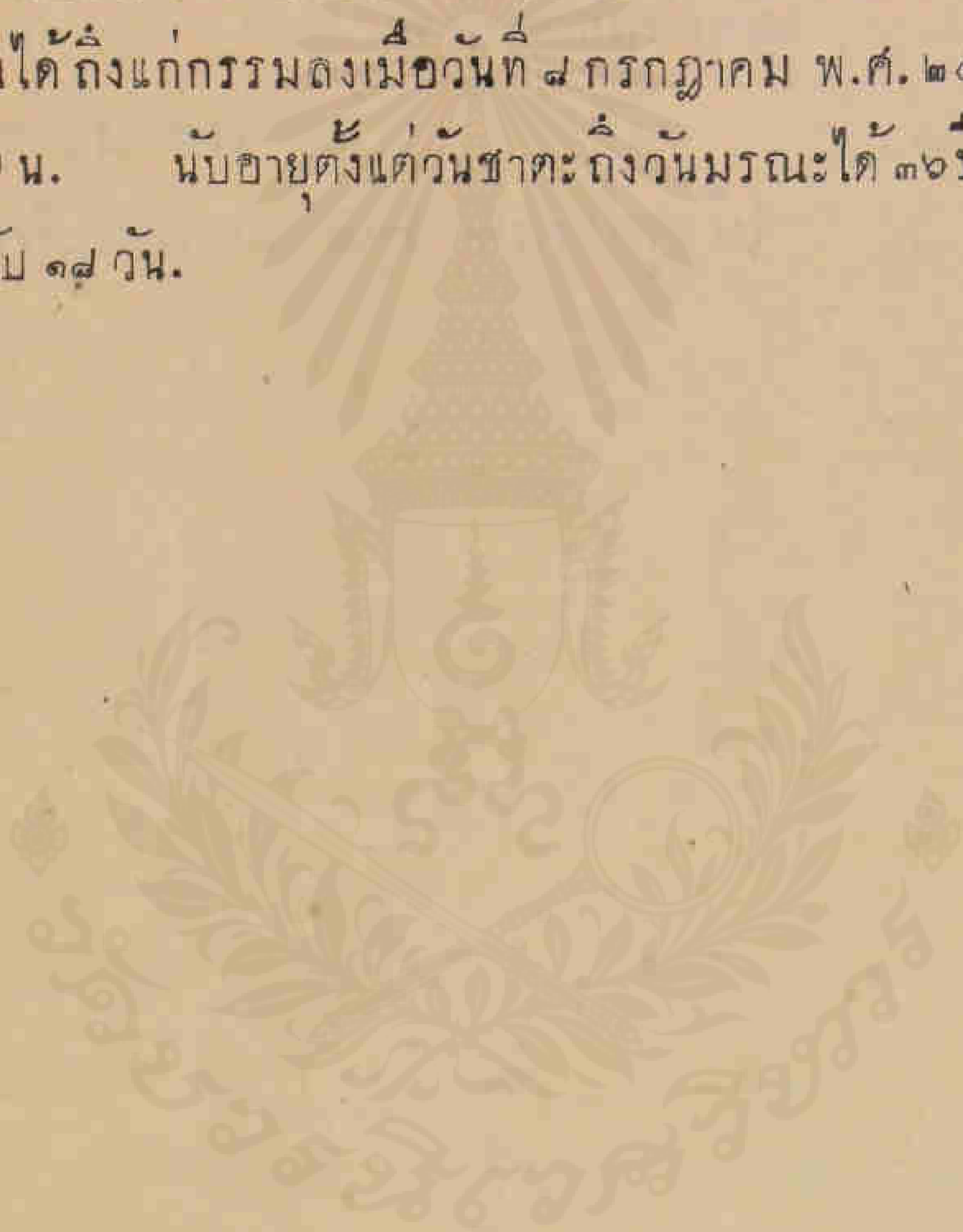
ตั้งหาคม พ.ศ. เดียวกัน ได้เดือนชน เป็นนายตรวจเอกแผนก -
โทรเลขกรุงเทพฯ ย้ายไปประจำตำแหน่งนายตรวจเอก
ประจำภาคใต้ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้รับ
พระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์โทเมื่อพ.ศ. ๒๔๗๓ และ
เดือนชนเป็น นายช่างผู้ช่วย โทรเลข ประจำภาคใต้ เมื่อวันที่ ๓
มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ย้ายไปประจำภาคตะวันออก เมื่อ
วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ และย้ายมารักษาการในตำแหน่ง
นายช่างแผนกสร้าง, ซ่อม, และสำรวจ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๗๘

ร.อ.ท. ล้ออง จงส่งฉนวน เป็นผู้ ทมหนักด้วยเยือกเย็น สุขุม
และซื่อสัตย์สุจริตค่อนหาทของตน ทั้งใฝ่ใจอยู่เสมอที่จะ
เขียนวิทยะฐานะของตนเอง ในขณะที่เข้ารับราชการกรม
ไปรษณีย์ โทรเลข ก็ได้สมัคร เข้าศึกษา วิชาไฟฟ้าโดย ทาง
ไปรษณีย์ ณ สำนัก Chicago Engineering Work In-
stitution และสอบได้ไดชน Diploma เมื่อครบกำหนดหลัก
สูตร & ของวิทยาดยพน

ร.อ.ท. ล้ออง จงส่งฉนวนได้เริ่มป่วยโดยโรคดำไส้พิการ
เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๐ แพทย์ได้พยายามแก้ไข

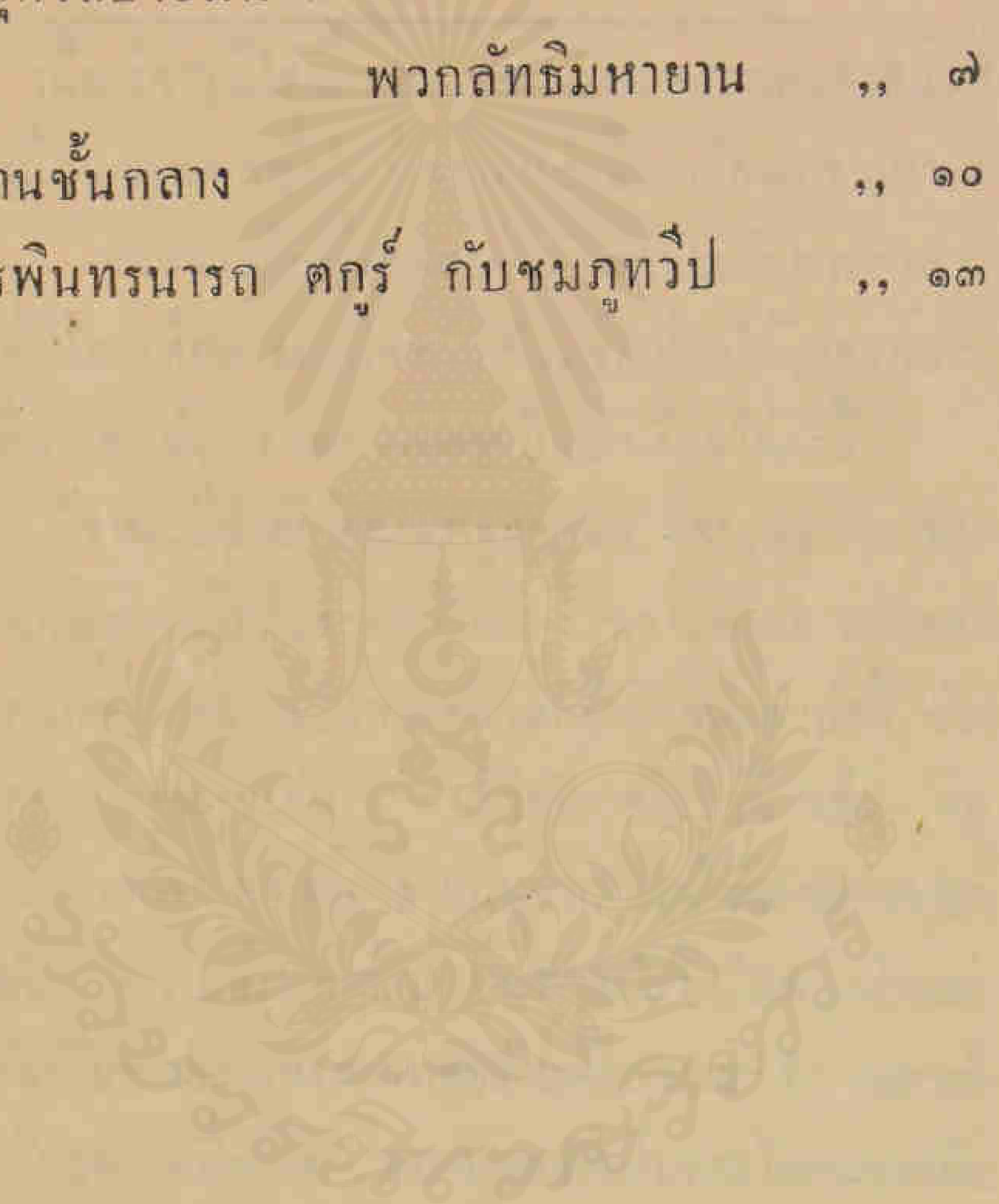
(๓)

จนอาการดีขึ้นมาก ครบวันที่ ๓๐ เดือนเดียวกัน ปรากฏว่า
มีอาการปวดบวมเข้ามาแทรก การรักษาพยาบาลได้ระ
มัด แต่กเป็นเหตุเกิดความล้มเหลวของแพทย์ ร.อ.ท.ต้อง
ส่งลงมือถึงแก่กรรมลงเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๐
เวลา ๑๗ น. นับอายุตั้งแต่วันชาติถึงวันมรณะได้ ๓๖ ปี ๓
เดือน กับ ๑๘ วัน.

สารบาญ

๑. พุทธศาสนากับการเผยแพร่แผนใหม่ หน้า ๑
๒. กุศโลบายแห่งการแผ่ศาสนาของ -
พวกลัทธิมหายาน ,, ๗
๓. คนชั้นกลาง ,, ๑๐
๔. รพินทร์นารถ ตกรู กับชมพูทวีป ,, ๑๓

พุทธศาสนากับการเผยแพร่แผนใหม่

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้มีการประชุม เรื่อง พระพุทธศาสนาที่
กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น (พวกเหล่านี้เขาถือลัทธิมหา -
ยาน) พุทธศาสนิกญี่ปุ่นแต่ละคน แยกฉานในการดำเนิน
แต่ละคน ได้รับการศึกษาแผนปัจจุบัน อนมมชอได้ยิ่งได้แต่ตั้งความ
เห็นในทีประชุมนี้ รวมความพอเป็นเค้าเงอนได้ดังนี้ -
เป็นหน้าที่สำคัญของพุทธศาสนิก ที่จะแผ่ศาสนาของ
ตนไปให้หมู่ชาวยุโรปและอเมริกา เพราะศักดิ์ยเซชันของ
เขาเป็นต้นเหตุแห่งความยุ่งยากทั่วโลกตกเกิดชนแควบคน ด้วย
ความกตัญญูและเอาชระนกัน ศักดิ์ยเซชันเช่นไซออน คือ
ปฏิบัติในทางที่มนุษย์จะทำตายมนุษย์ ด้วยนามอ ของมนุษย์
เองเท่านั้น ความยุ่งยากทั้งปวงจะหาอะไรยิ่งไปกว่าเงินและ
อำนาจอันเป็นรากเงาแห่งความชั่วร้ายทั้งปวงได้ ? และถ้า
จะว่าไปอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความหลงไปในทางโลกมากเกินไป
ล้นจนจนทางธรรมชาติไป นักปราชญ์ทางตะวันตกพิจารณา
ความเจริญแห่งมนุษย์ ในทางไบโอโลยี (ชีวะวิทยาหรือวิท -
ยาศาสตร์ว่าด้วยชีวิตรวมทั้งสัตว์และพืช) เท่านั้น ความก้าว

หน้าจึงเป็นไป เพื่อเพาะค้นหา คือ ความอยาก และ เพื่อเจริญ
 อุดมคติของตน ซึ่งพุทธดำรัสนาถอนตรงข้าม คือ ให้เอา
 ชนะค้นหาและให้ปราบอึดอัดโดยให้รู้จักอนาคต คือ ความไม่
 ไข่ตัวตน ชาวศควนชอบกักเมอญเห็นความเจริญทาง โลกีย์
 และอำนาจทางอาวชของชาวศควนตกเป็นวิเศษเสียดวย จึง
 เดยกตายเป็นการ ช่วยกัน ส่งเสริม ความยุ่งยาก ที่เกิดขึ้น แล้ว
 บัดนี้ให้แผ่สำเนาไป ทั่วโลก การประทุษร้ายกัน การ
 ลำดวนแต่จะกอบโกยเงิน เป็นของธรรมดา ส่วนพวกมึง
 มแม่เป็นพวกน้อยนิดเดียวก็ปราบพวกมากมาย คือฝูงชนทั้ง
 หตายเอาไว้ในอำนาจได้ ชาตักปราบชาติ อย่างชนปราบชน
 โดยทำนองเดียวกัน มหาอำนาจส่องตามประเทศ เป็นผู้
 ชตนตายชปตายเป็นของชาติทั้งหตายนับไม่ถ้วนในโลกลนี้ ใคร
 จะอยู่สุขด้วยวิธีของค้นหาได้ไม่ ทั้งโลกจะต้องยุ่งเหยิงตาม
 กันไปในวิธียุ่งเหยิง ของ ชาวศควนตก ที่เรียกว่า ศิวตยเซชน น
 เอง ความเจริญแก่โบราณอาศัยดำรัสนาถและธรรม คือ คำ
 ส่งสอนของศาสดา ทั้งหตายเป็นทตง แต่ความเจริญสมัย
 อาศัยเงินและอำนาจเพื่อปฏิบัติค้นหา คือ ความอยากใหญ่
 เป็นบัจจย.

ความเจริญสมัยใหม่ ก็มี "ลัทธิอนุรักษนิยม" เป็นที่หมายในเบื้องหน้าอยู่เหมือนกัน แต่การปกครองอย่าง ประชากรที่เรียกว่า "เดโมคราซี" คือเอาเสียงของราษฎร เป็นใหญ่กีด หรือแม้ "โซเชี่ยลลิสซึม" ซึ่งจะให้มนุษย์ เป็นมนุษย์เท่ากันหมด กิด ยังไม่แก้ ความชั่วร้าย ของ Capitalism (อำนาจเงิน) และ ความ อบาทว์ ของ Im- perialism (จักรวรรดิเศษ) ได้เลย พุดง่าย ๆ ก็คือ เงิน และอำนาจยัง ได้ชัยชนะอยู่นั่นเอง เพราะฉะนั้นจึง ประชากร เหล่านี้ ก็ยังหาใช่ "ลัทธิอนุรักษนิยม" แห่งความเจริญ ปัจจุบันนี้ไม่ แทนที่จะคงหน้าปราบผลร้ายต่าง ๆ เหล่านี้ เรา มาช่วยกันคิดรากเงาของมโนคติพวกนี้หรือ ? รากเงาที่ก่อให้เกิด ความยุ่งยากเหล่านี้ ก็คือคณาธิปไตยซึ่งพระพุทธรูปลัทธิอนุรักษนิยม คิดและตั้งสอนไว้มาก เหตุฉะนั้นลัทธิอนุรักษนิยมเหล่านี้จะเป็น "ลัทธิอนุรักษนิยม" ให้แก่ความเจริญแผนปัจจุบันนี้ คำสั่งสอนของขงจื๊อ หรือพระเยซู หรือพระมหาคัมภีร์ใด ๆ ไม่พอแล้ว วิทยาศาสตร์ เขามาทำให้คนเลื่อมลศตายในคำสั่งสอน ของลัทธิอนุรักษนิยม ๆ ยังเหลือแต่พระพุทธรูปลัทธิอนุรักษนิยม ทดทวย- คำสั่งสอนไม่ดูหมิ่นได้ และก็จะช่วยแก้ความยุ่งยากแห่งสมัย

ใหม่ได้ ด้วยเหตุที่เป็นศาสนาตั้งสอนให้ปฏิบัติเพื่อบรรลุ
 คน (รู้จักทุกข์ อนุิจจุ อนาคตา) อันเป็นมรรคาให้ชน
 ผู้ผู้มีสิ่งจนถึงที่สุดคือความดำริแจ่มรรคมืด.

วิธีแม่ศาสนาพุทธเพื่อช่วยโลกนี้ ปฏิบัติกิจที่จะต้อง
 ทำ ควรตั้งมหาวิทยาลัยกลางสำหรับสอนพุทธศาสนาและวิชา
 แขนงอื่น หลักรัฐธรรมนูญของมหาวิทยาลัยจะต้องสอนภาษาลำคัญ
 ต่าง ๆ สอนวิทยาศาสตร์และสอน Philosophies ซึ่งเป็นของ
 ชาวตะวันตกด้วย (ถ้าเป็น ผู้ที่ได้รับการศึกษาอย่างใหม่ได้ถึง
 เพียงนี้ แม้ชาวยุโรปก็ดูถูกไม่ได้ กลับจะต้องนับถือ) ผู้
 ดำริวิชาจากมหาวิทยาลัยนั้น จะเป็นธรรมกถก หรือนักประ
 พจน์ผู้ แขนงพุทธศาสนาต่อไป การแสดงธรรมจะไม่ต้อง
 คอยให้มีใครเชิญ ธรรมจะไม่ต้องคอยให้คนเข้ามาสู่ เพราะ
 ธรรมจะเข้าไปสู่ตนเอง โดยมีคนอยู่ที่ไหน ธรรมก็จะเข้า
 ไปที่นั่น ไม่ว่าจะตามถนนหรือในตลาด ในรถไฟหรือในเรือ
 ในโรงทหาร โรงพยาบาล โรงงาน คุกตารางทั่วไป (วิธี
 ศาสนาใหม่ในยุโรปที่เรียกว่า Salvation Army เป็นเช่นน
 ที่เดียว) ความปรารถนาของทุกคน จะให้คนสามัญ
 เกิดมีเมตตาจิตต่อกันและกัน ตั้งอยู่ในสันมาปฏิบัติ และ

มีความเพียรในอันจะประกอบภารกิจ การสอนของ
 ของมหาวิทยาลัย นอกจากหน้าที่ทางอบรมมนุษย์ ยังมี
 หน้าที่ทางการส่งเสริม โดยตรงเมื่อเกิดสงคราม หรือมหากภัย
 ต่าง ๆ ในเวลาปกติก็อดหนุนทางกลักรรรม ช่วยคนยากไร้
 คนชรา และหญิงหม้าย ให้ที่พักระหว่างทาง และช่วยในกิจ
 การที่เป็นสาธารณประโยชน์ทั่วไป (ดูกว่าสอนให้ปฏิบัติ
 ณะเพาะตัวกายเดียว ซึ่งเขาคิดได้ว่าตระหนี่)

หัวใจของพุทธศาสนานี้ ไม่เลือกชาติ ไม่เลือก
 ประเทศ ย่อมแผ่ไปทั่วเมทหนักด องค์พระบรมศาสดา
 สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงส่งพระอรหันต์และพระเถระ เพื่อส่ง
 เคารวะให้ทั่วโลกแล้ว บรรดาศิษย์ผู้บดอพระองค์จะ
 เขาอย่างพระองค์ แผ่เมตตาจักรกแก่เพื่อนมนุษย์ทั่วไปศาสนานี้
 ได้เพาะชาติหรือชาเป็นอุปการณแห่งการเมือง ศาสนา
 นนในที่สุดก็ของเสื่อม พระพุทธศาสนาไม่มีเขาไม่มีเรา
 ย่อมแผ่ไปเพื่อความดีแห่งสัตว์โลกทั้งมวล จึงควรเป็น
 ศาสนาของโลก (แต่เป็นศาสนาพระศรีอารีย ให้ศรัทธาเชษน
 หรือความเจริญสมัยใหม่ได้จริง ๆ)

ที่ประชุมเมื่อใดตกลงในทางการหายข้อแล้ว ก็
 ได้ตกลงตั้งชุมนุมสมาคมพุทธศาสนากวางชน ชุมชนสมาคม

๕ ๔ ๒๒
 นจะเป็นที่ตั้งแห่งการเผยแพร่พระบรมพุทโธวาท เพื่อประโยชน์
 แก่โลกสืบไป ตำแหน่งงานใหญ่จะตั้งที่เมืองจันทหรือเมืองญีปุ่น
 เขาหากต่างใจด้วยไม่ว่า แต่ถ้าหากจะมาตั้งในประเทศสยาม
 ข้าพเจ้าก็ไม่ขัดข้อง ถึงแม้เขาจะเรียกพวกเราว่าหินยาน
 และเมื่อประชุมกันก็ไม่อยากบอกเรา หรือบอกแต่ข้าพเจ้าไม่
 ทราบ อนึ่งความจริงพวกนี้ไม่สู้ดำหลังสมัยนัก เห็นสำคัญ
 ในการศึกษาแผนปัจจุบันอยู่มาก ตั้งวิชาที่จะสอนในมหา
 วิทยาลัยเป็นตัวอย่าง ความคิดอ่านก็น่าเชยดี แต่ความ
 ทยานอยากจะให้ลัทธิศาสนาของตัวเองเป็นลัทธิศาสนาของโลก และเป็น
 ลัทธิศาสนาพระศรีอารยเมตตรัย ของศิวฤทธเชชนแผนปัจจุบัน
 จะเป็นผลแห่งการศึกษาของเขา หรือเป็นเพียงเมตตาคาจิตรี
 ชื่อ ๆ หรือเป็นศิวฤทธหาเองที่อยากเป็นเจ้าโลก หรือตั้ง
 ลัทธิอย่างคดๆกัน ก็ขอให้ท่านผู้อ่านจงจรรยาเองเถิด.

มหายานหรือหินยาน ตั้งเขาให้ชื่อ หรือออกศรณิกาย
 หรือทกษณิกาย ตั้งเราอยากจะเรียก กติ ย่อมเป็นลัทธิ
 พระพุทธศาสนาด้วยกัน ในสมัยนี้เองด้วยวันวิสาขบูชา
 แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บรมศาสดาจารย์แห่งเรา
 เราจึงมาพร้อมเพรียงกันกระทำสักการะบูชา โดยระลึกถึง
 คุณพระรัตนไตร ด้วยประการฉะนี้.

กุศโลบายแห่งการแผ่ศาสนา

ของพวกลัทธิมหายาน

มีชาวหนึ่งชื่อชาวเรือการพระพุทธรูปของเราจะ
แผ่ไปยังนา ๆ ประเทศทำให้ชาวเขาเกิดปศุขยงนุก จึงแปด
ชาวหนึ่งเป็นภาษาไทยเพื่อพวกเราได้อ่านกันทั่ว ๆ ดงน

กรุงโตเกียว. วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕

เทศน์ โอทานเจ้าอาวาสใหญ่ในญี่ปุ่น (เข้าใจกันว่า
ท่านผู้เองเป็นสมณทูตเข้ามารับพระลัทธิศาสนา ดงนของ
ประเทศญี่ปุ่น ในกรุงเทพฯ) กำลังดำริให้สร้างวัดใน
ส.ป. อเมริกาเพื่อประโยชน์แห่งฝรั่งอเมริกัน เพราะท่าน
เชื่อว่าพระพุทธรูปนามธรรม ซึ่งจะตั้งแต่ริมคฤหัสถ์ศาสนาให้
วิเศษยิ่งขึ้น เพื่อคฤหัสถ์จะได้ดื่มรสธรรมอันดี
เป็นลำดับขึ้นไป.

ท่านเทศน์ผู้ ไม่เชื่อในทางเปลี่ยนศาสนาของคน
เช่นให้เขาเลิกเป็นคฤหัสถ์แล้วแต่เปลี่ยนมาเป็นพุทธรูป-
นิก ท่านไม่เห็นด้วยในวิธีสอนศาสนาเช่นนั้น ไม่ว่าจะ
สำหรับศาสนาใด ๆ หมดที่ศาสนาเดิมเขาลำคัญอยู่แล้ว แต่

ท่านเชื่อว่าในประเทศอเมริกาต้องการธรรมردةเพราะที่
 ศึกษาคณะกรรมภาพของพระพุทธรูปต่าง ๆ ถ้าความดี
 ของท่านเป็นผลสำเร็จแล้ว หน้คือนเป็นคนธรรมดาพิเศษ
 อย่างยิ่ง ของคุณผู้เหล่านั้นเอง คงจะช่วยท่านในความ
 เพียรชอบของท่านเป็นแน่.

เคานท์ โอทานี่ได้สร้าง โรงเรียนนักเรียนชนบท
 เคียวโท (กรุงเก่าของญี่ปุ่น) สำหรับรับนักเรียนชาว
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ นิกายซ่งอันยี่ คือ
 นิกายของท่านซึ่งเป็นนิกายใหญ่และมั่งมีมาก เป็นผู้
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ หรือนักเรียนชาว
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ มาแต่
 เรียนในสำนักนิกายอื่นโดยไม่ได้คิดค่าอื่นใดเลย.

อนึ่งท่านกำลัง เตรียมการที่จะส่งผู้ สอน ต่าง ๆ
 ไปสอนในประเทศ ส.ป. อเมริกา ทุกวันนี้ผู้ สอนพระพุทธรูป
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ ในประเทศนั้น
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ เพียงเท่านั้นที่ส่งสอน
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ ด้วยกันเท่านั้น ธรรม
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ ที่กำลังออกไป
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ ในหน้าที่ให้แผ่ไป
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ ถึงชาวอเมริกัน
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูป
 ศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ (เกาะของ
 ส.ป. อเมริกาอยู่ ถัดจากมหาสมุทรแปซิฟิก ระหว่างประเทศ
 ญี่ปุ่นกับอเมริกา) มาเพียงไว้สของคน และให้การศึกษาคณะกรรมภาพพระพุทธรูปต่าง ๆ

สำหรับจะตั้งไปเป็นผู้แม่พระพุทธรูปสำเนา ของชาวตะวันตกให้
แก่ชนตวันตก

เคานท์ โอทานเป็นผู้ได้ทองเทียว ในทวีปยุโรปและ
อเมริกาามาก ท่านเป็นราชทูต เพราะชายาของท่านเป็น
น้องของสมเด็จพระราชินแห่งประเทศญี่ปุ่น กล่าวเฉพาะ
การสำเนาท่านเคานท์ผู้นี้เป็นพระทรมานามากที่สุดในญี่ปุ่น
ทางการเมืองและการสงคราม ท่านก็เป็นผู้กว้างขวางมอานาจ
อยู่เหมือนกัน (พระญี่ปุ่นโดยมากไม่ถือพรหมจรรย์มภรรยา
ได้ นิกายถือพรหมจรรย์ก็มี แต่น้อยที่สุด)

หนังสือของชาวญี่ปุ่นซึ่งอยู่ในนิกายชงวันญู ซึ่ง
ท่านเคานท์เป็นนายก ในโบราณสมัยพระอารามชงวันญู ใน
กรุงเคียวโต เป็นราชมหาดูการซึ่งตงามเหตุขนาดเพราะ
ทางราชการเขาทนบำรุง แต่ครั้นต่อมาสมัยปัจจุบัน เมื่อ
เปลี่ยนวิธีการปกครองบ้านเมืองแห่งประเทศญี่ปุ่น ราว ๕๐ ปี
มาแล้ว (ญี่ปุ่นตั้งรัฐสภา พ.ศ. ๒๔๖๓) การสำเนาแยกจาก
การเมือง ความมั่งคั่งของพระอารามซึ่งเปรียบประดุจ
วัดชนบทบเคอร์ของญี่ปุ่นก็ได้เสื่อมถอยลงมาก ถึงกระนั้น
ก็ แมตทุกวันนี้ชงวันญูยังเป็นพระอารามที่นุกเทยวดของดู
เมื่อไปเที่ยวกรุงอนเค็มไบต์ด้วยวัด คอกกรุงเคียวโต.

คนชั้นกลาง

เคยมีคำกล่าวดีพียอกว่า “พวกเรา ถ้าไม่ทำมา
กัทำราชการเท่านั้น คำดีพียอกนมความจริงอยู่ มากจน
กระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ ถึงแม้ทุกคนจะว่าไม่จริงเสียเลย ก็
ยังกล่าวไม่เต็มปากนัก แต่เมื่อไรปลาตบ้าง? ประเทศ
เกษตรกรรม จะไม่ให้คนเป็นกสิกรได้หรือ? แต่ประเทศ
เอกราชจะไม่ให้คนเป็นรัฐบุรุษปกครองตัวเองหรือ? แม้
บัดนี้เราได้เริ่มทำการพาณิชย์และอุตสาหกรรมเข้าแล้ว ก็เป็น
ธรรมดาที่กสิกรในโลกปัจจุบันจะต้องกาพผลิตของตน และ
เป็นความจำเป็น ที่ประเทศ กสิกรรม ปัจจุบัน จะทง อดค้าห
กรรมเดียวที่เดียวไม่ได้ คำดีพียอกนี้ ถ้าจะมีตำระอัยบ้าง
ต้องอ่านไปในแง่ที่ว่าเราขาดคนชั้นกลาง มิตรของท่านและ
ของข้าพเจ้า คือ พระยาเทพศาสตร์สถิตย์ ผู้ดวงดับไปแล้ว
ได้ได้ใจ นักโพธิ์นั้นจะ ใช้เกษตรกรรม เป็นรางวัลาน สร้างคนชั้น
กลางขึ้น

โครงการศึกษาเกษตรกรรม ของท่านมากทำไปทางนี้
คือท่านปรารถนาชุบกสิกรของเราให้ทันสมัย ด้ยให้การศึกษ
ษาเกษตรกรรมทางวิทยาศาสตร์ หรืออีกนัยหนึ่งว่า ให้

พักถึง ทำไม? แทนที่จะนึกถึงแต่ อะไร? เท่านั้น ท่าน
 ของการสร้างคนชนกต่างชนจากแถวของกสิกรสามัญ ผู้
 เป็นกระตักดินหลังของประเทศไทย โครงการของท่านได้คง
 คนตาเนนมาแต่ พ.ศ. ๒๔๖๐ นับโดยสืบไปเขาแล้ว แต่
 อนิจจา งานเรมรเป็นงานที่ต้องผจญภัย ท่านจึงได้เห็นผล
 งานของท่านเพียงความเคยมอญู่ ในระยะผจญภัยเท่านั้น อย่าง
 ไรก็ตามได้วางรากลงไว้แล้ว เป็นหน้าที่ของสังคมเทพ
 กสิกรผู้ จะก่อต่อไปให้สำเร็จ

ในการให้การศึกษากสิกร โครงการเริ่มด้วยฝึก
 หัตถกรรมก่อน สืบมาซีกส่วนใหญ่ของสังคมเราจึงเป็นครุ
 เกษตรกรรม เป็นการถกแล้ว เพื่องานขนาดใหญ่ ไม่
 หัตถกรรมจะไปเก็บตกเอาที่ไหน? และเมื่อจะขึ้นไก่อจะเอาเปิด
 ชนใดหรือ? พอเขาจะตั้ง โรงเรียนหัตถนักเรียนสามัญ
 ครัวเกษตรกรรมบ้าง นักเรียนบ้าง ได้ความรู้ ความชำนาญ
 และทรพยพอเป็นทุนบ้างแล้ว จะได้ตั้งตัวเป็นคหบดีกสิกรชน
 บ้าง พวกตนเองเป็นคนชนกต่างที่ท่านมุ่ง ซึ่งเราอาจได้
 ปริมาณมากกว่าหาทางพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม เพราะเหตุ
 ที่เราเป็นประเทศเพาะปลูก และจะอยู่ในระยะเพาะปลูกไป
 จนกว่าเราจะมั่งคั่งในครัว ๖๐ ล้าน

จริงอยู่ อาชีพเกษตรกรรมจะเอาร่ำรวยไม่ได้ เป็น
 อาชีพไม่รุ่งโรจน์ มักไม่เต็มประกอบ ต้องเผชิญภัยบอยๆ
 แม้ว้อย่าง ไผ่โรปกัดแต่เห็นอยู่ กัดกรทมองคงเขามองคง
 ด้วยการพาณิชย์ต่างหาก นเองเป็นน้ำหนักของฝ่ายค้าน แต่
 อย่างไรก็ดี ไม่มีใครเถียงว่าอาชีพเกษตรกรรมไม่ใช่อาชีพ
 สงบ มีนายขจรราชเป็นเครื่องเคียงชีพ และเมื่อการ
 ค้าเป็นกิจส่วนหนึ่งของกัดกร้อยแต่ ใครมีหวัคคค้าให้
 ร่ำรวยใดกตบขงดเสียดอก และถาหวัคคคนยต ทำไม? เป็น
 ธรรมะยงก่า อะไร? แล้ว ความเจริญของเขาจะมีได้ทั้ง
 ทางเกษตรกรรมและทางพาณิชย์ เพราะเขาเป็นนักวิทยา-
 ศาสตร์ อยู่ในอำนาจแห่งเหตุรอด พ้นจากอำนาจ ทารณ
 แห่งอารมณ์

เชิญเถิด ท่านตั้งมาชกทั้งหลายแห่งตั้งมากมเทพกฉกร
 ท่านตั้งความมุ่งหมายไว้ดีแล้ว ท่านเป็นฝากไม้แห่งกระดก
 ดันหลังของประเทศแล้ว ถ้าท่านเป็นผู้บนคนชนกตางของ
 ประเทศ ให้เป็นปกแผนชนใดด้วย ท่านจะได้บุญนัก อดัดค
 ของท่านมีมาก บุตรกฉกรผู้ได้ความรู้ใหม่ไปแล้ว จะ
 ยังไม่ค้อยมีโอกาศใช้ความชำนาญจะได้มาแต่ไหน? แต่ท่าน
 ว่า “ความตั้งใจมแล้วทไหน ต่ทางยอมเปิดให้ทพน”
 เพราะฉะนั้นขอตั้งมากมเทพกฉกรจงเจริญ.

รพินทรนาถ ตกร กับ ชมภูทวิป

พ่อตักได้ทราบข่าวว่ามปราชญ์ คนเคยพบ เข้ามาเยี่ยม
กรุงสยาม โดยกรุงสยามเชิญให้แวะเข้ามาในระหว่างที่ท่องเที่ยว
เที่ยวผ่านประเทศ รัฐบาลรับรองอย่างแขกเมือง แต่ละคน
แขกคนละเงิน ในกรุงเทพฯ ได้มีลุ่มเชื้อเชิญท่านนักปราชญ์
นัดด้วย ก็ได้มีลุ่มไม่สร้งนับชาติเป็นคณะ ๆ อ่านรายงานก่อน
รับแสดงความเคารพยินดีเป็นอย่างไพเราะ เมื่อได้ทราบว่า
ท่านนักปราชญ์จะแสดงปาฐกถา ให้มหาชนฟังด้วย พ่อตัก
จึงตามไปฟังในที่ต่าง ๆ แต่วกกลับมากุยกกับเพื่อนฝูงว่า ท่าน
ปราชญ์ กวณู ศักรกรุงว่าเกิด พ.ศ. ๒๔๐๔ ในตระกูลชคตย
คือนกรบเป็นราชสกุล พ่อตักเห็นรูปร่างสูงมั่งง่า, ผิวเนื้อ
และเคราขาว, แต่งกายตามมติชนของชาติ สวมเป็นผู้ประกอบ
ด้วยชาติคุณ, อดิคุณ และ คุณคุณ พร้อมบริบูรณ์จริง นอก
จากนั้นท่านไซปริญาตอกเตอรนาหนาสอ ทงทกตาจกนว่า
พระเจ้ายอรัชแห่งกรุงอังกฤษ ผู้เป็นจักรพรรดิราชแห่งอินเดีย
ได้พระราชทานราชอิสริยาภรณ์ ไหมอิสสรียยศเป็นเซอร์
ยิ่งกว่าอะไรหมด ท่านเป็นชาวอาเซียคนแรกที่ได้รับรางวัล

วรรณคดีอันชื่อว่า โนเบตไฟรด์แห่งกรุงสวีเดนเมื่อพ.ศ. ๒๔๕๒
 อันรางวัลยอดเยี่ยมเป็นที่ยอมรับทั่วโลกว่า มีเกียรติคุณยิ่งสำหรับ
 เป็นบรรณาการ ที่เลือกให้ทุกปีไป แก่ผู้ทรงคุณธรรม ยอด
 เยี่ยมในทางวิชา หรือทางส่งเสริมความสงบแห่งโลก แล้ว
 พอดีตกเลยรูปเดาถึงปาฐกถาต่อไปตามความพอใจของแก
 ท่านนักปราชญ์ผู้นอกค้วอยู่ว่า ท่านหาใช่ นักการ
 ศึกษาคือ Educationalist ไม่ ท่านเป็นกวีและนักอักษร
 ศาสตร์ แต่มาเกิดความคิดว่าการศึกษาแผนใหม่ที่เราชาว
 ตะวันออกกำลังรับจากชาวตะวันตกทุกวันนี้ผิดทาง ท่านจึง
 ปลดใจให้ชีวิตของท่านเท่าที่เหลื่ออยู่ เพื่อทดลองแก้ไข หา
 ทางที่ดีที่เหมาะสมต่อไป ท่านแต่งเรื่องให้ชื่อว่า The ideal
 of national education จริงทีเดียวท่านไม่ใช่นักการศึกษา
 มาแต่ก่อน ท่านใช้ศัพท์ National ต่างจากความหมายของ
 ศัพท์นั้น ที่ใช้กันในเรื่องการศึกษา คือแทนที่จะหมายความว่า
 ถึงคนทั้งหลายที่เกณฑ์เข้ามาเรียนไม่เลือกหน้า ท่านหมาย
 ความไปในทางคุณธรรมที่เป็นเครื่องแต่งตัวชาติหรือ ประเทศ
 ให้แปลกไปจากชาติ หรือประเทศอื่น ๆ ดังจะปรากฏต่อไป
 ข้างหน้า

ท่านว่าพวกเราชาวชมพูทวีป เคยเป็นครูให้ความรู้
 และแบบแผนแก่ทวีปอื่น ๆ มาก่อน แต่พอเราหยุดกิจการ
 เราก็นอนหลับ ในระหว่างที่เราหลับไปกว่าสองพันปี ทวีป
 ยุโรป ได้เจริญขึ้น และ นำอารยธรรมอย่างใหม่ ซึ่งวิเศษนำ
 เดิมได้มาปลูกให้เราตื่น ฝ่ายเราผู้เจ้าของบ้านกำลังมัวนอน
 ตามธรรมดาของคนแรกตื่นนอน แทนที่จะเป็นเจ้าของบ้าน
 รับแขก เด็กเชื้อเชิญและถ่ายเอาวิชาที่เป็นคุณเหมาะแก่เรา
 เรากลับ ปัดอัยบ้านให้เป็นศาลาที่พัก คนเดินทาง แล้วแต่แขก
 หน้าไหนจะเข้ามา และแล้วแต่ใครจะนำวิชาอะไรมาให้ บ้าน
 ของเรากำลังเต็มไปด้วยสิ่งที่เราปรารถนา และไม่ปรารถนา
 เพราะอารยธรรมใหม่ได้เข้ามา จูโจมเอาเรา ทั้งด้วยคุณ และ
 ด้วยโทษ โดยเรามีได้ใช้อารยธรรมเก่าของเราเป็นหลัก
 และจัดระเบียบรับของ อารยธรรมใหม่ อันเป็นแขก เสียเลย
 ดังที่อุปมาไว้ว่าเจ้าของบ้านมัว แต่ไม่รับแขก บ้านก็แตกตาย
 เป็นศาลาที่พักคนเดินทางไปในนิม

อนึ่งจริงอารยธรรมใหม่ของยุโรปนี้ วิเศษ นักหนา
 มนุษย์ ใ้รู้เท่า ธรรมชาติ มีชัยในการ เผยแผ่ ความดีที่ซ่อน
 เร้น สามารถผสมโลกชาติเป็นส่วนเหมาะได้ ใช้เป็นกำลังใน

การอุปโภคบริโภคเหาะเหินเดินอากาศ ทั้งมีหุ้ทพยตาหุ้ทพย
 จิตว่าไม่เคยมีอารยธรรมสมัยใดที่ให้มีมนุษย์กระเดื่องเคชได้
 ถึงเพียงน แต่อารยธรรมนี้เป็นส่วนนอกตัว Impersonal
 เป็นคลังแห่งความจริง Facts จึงเป็นของตาย Dead นิด
 กับอารยธรรมโบราณของเราชาวชมพูทวีป ซึ่งเป็นส่วน
 ในตัว Persobal เป็นคลังแห่งความสัตย์ Truth และเป็น
 ของเป็น Living อารยธรรมเก่าคมประเทศที่แม่หุดบอย ได้
 ตงสองพนปกไม่มบบสดขย แต่อารยธรรมใหม่จะไม่ยงยง
 อางมกาดงแปดกใหม่ ไม่ดพดงขนอย่างพดเมือไรก็ได้ เช่น
 อิมเวณชนล้าคณูต่าง ๆ เป็นต้น แต่แสดงคชเบเวคกเรวชอย่าง
 พดพนเอง เรวชอย่างเจดวของประวคการ เพราะเหตุทเป็น
 เพียงความจริงนอกตัวไม่เยอโยเหมือนส่วนในตัว

อารยธรรมโบราณใช้เงิน เป็นทาส สำหรับทำ
 ความสะดวกในการแลกเปลี่ยนทจจาเป็น เพื่อประโยชน์แห่ง
ประชุมชน เพราะเงินก็เป็นเพียงของนอกตัวอย่างหนึ่ง
 แต่อารยธรรมใหม่บูชาเงิน เป็นพระเจ้า เพื่อประโยชน์
 แห่ง เอกชน ทจะเป็นมหาเศรษฐีมดเดยเนร บดเดยเนร
 ทานปาฐกถาเด่าว่าท่านผ่านไปในชนบทบ้านนอก ในอินเดีย

แห่งหนึ่งซึ่งกันดารน้ำ ท่านอยากนำขอน้ำมากได้นาน แต่เมื่อ
 ท่านให้เงินตอบแทนของทมิฬราคาเพราะหายากคือน้ำ ชาว
 บ้านหายอมรับเงินไม่ เขาคดขี้ไม่พอใจเห็นเป็นการดูหมิ่น
 เจ้าของ ดินว่า ปราศจาก มรรยาท อ่างาม ในการ ค้อมรับ และ
 เออเพื่อค้ออากาศคนคูกะ แม่เพียงถนอมเด็กน้อยค้อให้นาดม แต่
 ครนท่านปารู้กเดินทางเข้าไปในเมื่องท่านกคองขอน้ำ ซึ่งท่าน
 ยอมรับว่าถูกแล้ว ท่านไม่ค้เคียนเขาผู้ มัดทช ในน้ำของเขา
 ซึ่งเขาชาย โดยตั้งจริต แต่ท่านประสังค้แสดงให้เห็นว่ ขารยะ
 เก่ายังม้รอยเห็ดค้อยู่ ในประเทศบ้านนอก และอารยะธรรม
 โหม้ได้แผดเผาให้ประเทศค้เป็นบ้านเมื่อง ปากทาง ผันแปรไป
 ด้วยอย่างไร พ้อดกบอกรว่ท่านปารู้กไม่ได้ก้ด้างเพียงบัญญัติ
 ค้ศึกษา ท่านก้ไปถึงบัญญัติค้รัชชูกิจด้วย.

แต่ว่าอารยะธรรมเก่าของเรา ทคว่าเป็นของในค้ด เป็น
 ความล้ค้ยแต่เป็นของเป็นน้พอย่างไร ? ท่านปารู้กแถดงว่
 มหาวิทยาลัยของเราเดิมอยู่ไหนบ่ พระฤาษเป็นค้ก้ส้ตราชารย
 ค้ษยผู้ แล้งงหาวิชาออก ไปอยู่ ปฏิบัติพระล้ทชารย ค้ก้นา
 ไซ่หน้าค้ หวาพ้ณกของก้ณท ให้ทาน นวดพ้ณและรับไซ่ค้ด้วย
 ความค้งใจ และความรักใคร่พ้ณค้ค้ ผ่ายพระล้ทชารย

เดาก็ปราถนามศิษย์ ตามเอาใจใส่ให้มันดีและรักใคร่เหมือน
 ลูกหลาน ทั้งครูทั้งศิษย์มีความรักกัน มีเยื่อใยต่อกัน และ
 ต่างมีแก่ใจที่จะทำคุณแต่รู สักบุญคุณแก่กันและกัน วิชแห่ง
 การศึกษาใน สัมมย นั้น จึงเป็น วิช เพราะความ เกียวของตัวตน
 คือเยื่อใย พร้อมกับการให้ศึตปศาสตร์ แต่วิชแห่งการศึกษา
 สัมมยนั้นเป็นการให้ศึตปศาสตร์อย่างเดียว ไม่เป็นการเพาะ
 เยื่อใยในตัวเลยเลย เยื่อใยเช่นนั้นจึงจิตจางห่างเหินไปทุกที่
 จงดูเยื่อใยระหว่างครูกับศิษย์ ระหว่างพ่อแม่กับลูก ระหว่าง
 ผู้จางกับลูกจาง และระหว่างพระเจ้าแผ่นดิน (หรือประธานา
 ธิบตี) กับราษฎร ว่าเดียนอกกับแต่ก่อนเป็นอย่างไกรกัน ทงน
 เพราะ วิชการ ศึกษาแต่ก่อน เป็นส่วนในตัว Personal เป็น
 คตงแห่งความสัจ Truth เป็นวิชเป็น Living แต่วิชการ
 ศึกษาปรตยบันเป็นส่วนนอกคตง Impersonal เป็นคตงแห่ง
 ความจริง Facts และเป็นวิชตาย Dead

เพราะเหตอวิชการศึกษาโบราณเป็นส่วนในตัว ความ
 เป็นตนเอง คืออตตภาพ Personality จึงเกิดได้สละตง
 เมื่ออตตภาพเป็นสำคัญกว่าอตตภาพนอก การบำบตความ
 ทรหยาของอาคณศุภะผู้ผ่านมา จึงเป็นการสำคัญกว่าการ

ได้เงินจากการขายน้ำให้แก่เขานั้น ทัศนภาพของประมุขชน
 รวมกันช่วยให้เกิดลทธิธรรมนิยมหรือกฎหมาย ซึ่งได้ชื่อ
 ว่าลัทธิธรรม (Culture) ของชาวประเทศ และในทำนองเดียวกัน
 ลัทธิธรรมของหลายประเทศในทวีป ก็ช่วยให้เกิดลัทธิธรรม
 ของทวีป แต่ลัทธิธรรมของทวีปจะดูเขาว่าเป็นลัทธิธรรมของ
 ประเทศใดๆ ในทวีปนั้น โดยเฉพาะหาได้ไม่ เช่นลัทธิธรรม
 ของยุโรป European culture ไม่ใช่ลัทธิธรรมอังกฤษหรือ
 ฝรั่งเศส หรือเยอรมัน แต่เป็นลัทธิธรรมกลางซึ่งประเทศทั้ง
 หลายในยุโรปมีร่วมกัน ฉะนั้นลัทธิธรรมของชมพูทวีปก็
 ไม่ใช่ลัทธิธรรมของอินเดีย หรือสยาม หรือจีน หรือญี่ปุ่น
 แต่เป็นลัทธิธรรมของพวกเราชาวตะวันออกร่วมกัน และลัทธิ-
 ธรรมของตะวันออกแต่ละตะวันออกก็เห็นเพราะตะวันออก ตะวัน
 ตกห่างเห็นกัน จึงต่างกันมาก

การคมนาคมแต่ก่อนไม่สะดวกเหมือนเดี๋ยวนี้ แต่
 ถึงกระนั้นผู้คนที่ออกสำหราชอาณาจักรไปตั้งถิ่น ก็ไปแสดงและ
 เรียนแบบจากกัน คือ เจอเจานลัทธิธรรมแห่งชาติของตนๆ
 เผื่อแผ่แก่กันและกัน ดังเห็นได้ในสยามว่ามีหลายอย่าง
 ของไทยเดี๋ยวนี้ ที่ได้มาแต่จีน แต่แรก แต่ทุกวันนี้ แม้การ

คมนาคมจะสะดวกชนทุกหนทุกแห่ง ผู้คนโดยมากที่ข้าม
 ประเทศไปถึงกัน ก็ไปเพื่อค้าขายหากำไร เพราะทุกวันนี้เงิน
 เป็นใหญ่กว่าอศตภาพเสียแล้ว ประเทศก็ชนะกันด้วยความ
 มั่งมี และสงครามก็รบกันด้วยเงิน ในสมัยมหาสงคราม
 ที่แล้วมานี้ ในนาทหนึ่งต่างฝ่ายต่างต้องใช้เงินเป็นพัน ๆ หมื่น ๆ
 แสน ๆ ของเงินตราแห่งประเทศนั้น ๆ

อารยธรรมเก่าของเรายังไม่สูญ แทนที่จะหลุดบครั้ง
 หนึ่งครั้ง ปล่อยให้อารยธรรมใหม่เข้าแทนของเก่า เราชื่อ
 ของเก่าของเราชน แต่เดิกรับของใหม่เข้ากอดมกติดกับ
 ของเก่าจะมืดกว่าหรือ ? ท่านปารู้กใช้ใจหารว่า ให้เอา
 อารยธรรมของเราที่เป็นส่วนในคือมอศตภาพ เขาเป็นพื้น
 Back Ground รับภาพใหม่ แต่ภาพของเราจะเป็นภาพ
 อารยธรรมที่พิเศษที่สุด วิเศษกว่าอารยธรรมโบราณ
 และอารยธรรมปรคยบัน ด้วยความถ่านกเช่นน ท่านจึง
 คง มหาวิทยาลัย ของ ท่านชนไฟ ที่เหมาะในอินเดีย ให้ชื่อว่า
 อิศวภารดี เพื่อจะทอดองวิชาการศึกษาเก่าใหม่ให้เขากอดม
 กติดกัน การสอนใช้กต่างแจ้งเป็นรูกขมุด ไคคัพไม่เป็นพื้น
 และนอกจากอบรมนิตธรรมเนียมเก่าของอินเดีย ท่านปรารกนา

ให้มหาวิทยาลัยของท่านอบรมนิสิตธรรมแห่งชมพูทวีป เป็น
 ศูนย์แห่งการทอดของเช่นชนแห่งหนึ่งด้วย ท่านจึงจาริกไป
 ไปประเทศแห่งชมพูทวีป เพื่อศึกษานิตธรรมของประเทศ
 นั้น ๆ ด้วยตนเอง แล้วนามาส่งมหาวิทยาลัยอัสสัมชิสต์ ให้การ
 ศึกษา แห่งมหาวิทยาลัยอินเดีย เป็นการอบรมนิสิตธรรมแห่งชมพู
 ทวีปด้วย ท่านกลับไปคราวหนึ่งใจจะร้อนภาษาจนชนอก
 วิชาหนึ่ง ท่านขอให้พวกเราชาวตะวันตกช่วยกันออกหนุน
 กิจการของท่าน ให้ได้ชานวยผลแก่พวกเราชาวตะวันตก
 โดยเร็วเถิด

พอถกมความเต็มได้ในท่านศาสดา และกวี ผู้ นมาก
 ชมว่าท่านเป็นบรมครูท่านหนึ่ง เดียงเพราะ ชัดอักษร มี
 ปฏิภาณและเบ็ดเสร็จทันใจเต็มได้ สันต์โลกยกย่องและ
 บรรณาการด้วย โนเบลพัลไฟร์ส อรรถาธิบายของท่านจับใจ
 และเป็นไอดีด Ideal คือทางเลิศแท้จริง แต่จะเป็นทางปฏิบัติ
 ได้สำเร็จเพียงใด ยังต้องการเวลาดูและการแก้ไข กัน อีกมาก
 พอถกเห็นด้วยว่าอารยะธรรมปรตยบหม Physical Science
 คือวิทยาศาสตร์ว่าด้วยรูปธรรม อนัตตวนเป็นลัทธินอกคอกเป็น
 มหันตถาณ แต่อารยะธรรมโบราณของเรานั่นอาศัยบัณฑิต

ถาน ในทาง Moral Science คือ วิชาศาสตร์ว่า ด้วยนาม
 ธรรมอันเป็นส่วนในตัว ส่วนอารยะธรรมที่จะมาข้างหน้า
 นั้นจะต้องประกอบด้วยวิชาศาสตร์ ทั้งสองส่วนนี้เป็นส่วน
 ฐานรากเง้า แม้ในยุโรปเวลานี้ก็เอาใจใส่ทางจิตศาสตร์
 กันมากจนแล้ว วิชาศาสตร์ส่วนนามธรรมเมื่อใดคนควา
 ศึกษามากเข้า ก็อาจเจริญได้มากมาย เช่น วิชาศาสตร์ส่วน
 รูปธรรม เหมือนกัน และ มนุษย์ อาจมี เศษานุภาพ เหนือ
 ธรรมชาติยิ่งไปกว่า อานุภาพที่ใดแล้ว หรือยังจะได้ต่อไป จาก
 วิชาศาสตร์ส่วนรูปธรรมนอเลยออก เป็น Ideal ทางเดส์
 แน่แล้ว และทางศาสตร์ศาสตร์ นักเป็น Idealist ซึ่งไม่มี
 ใครปฏิเสธ

แต่ Idealist เป็นผู้ ช่างผู้ จะสร้างทางจะต้องประ -
 ប់อุปสรรคต่าง ๆ เป็นต้นว่า National Education ที่ท่าน
 ปาฐก หมายความว่า นิตธรรม แห่งชาติ National Culture
 นั้น National Education ศัพท์ นี้ตามความหมาย ของ นัก
 การศึกษา เขาหมายเอา Compulsory Education ซึ่งให้ทุก
 คนได้เรียนตามควรแก่ขีดตภาพ เมื่อ quality กับ quantity
 จะต้องเข้ามาด้วยกันเช่นนักเป็นอุปสรรคใหญ่อยู่อย่างหนึ่ง หรือ

ว่าจะเด็กวิชาศึกษาแผนใหม่เช่นนเลย   และกลับไปหาแผน
 เกาทัณฑ์ฉบับราชองเรียกว่าสร้างยกย่องสร้างเทวดา คือหมาย
 ความว่า ไม่ยกคนทั้งชาติขึ้นสู่ภูมิสูงขึ้นไป ยกแต่สองสามคน
 ที่เขารัก และสอนเขา ศึกษาเองเป็น Partisan Education
 กระนั้นหรือ?   ถ้าเช่นนั้นจะต้องนัดกันเปลี่ยนแผนศึกษาทั่ว
 โลก ถ้าใครขึ้นเปลี่ยนอยู่ประเทศเดียวเป็นจบบั้น   อุปถัมภ์
 สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ โลกเราเดี๋ยวนี้เป็น โลกเศรษฐกิจ เงิน
 จึงเข้ามาเป็นพระเจ้าให้เราบูชา ถ้าจะตัดทางไปสู่ที่หมายเป็น
 ทางเดิม   จำต้องเปลี่ยน โลกนี้ให้เป็น โลกจรรยา ให้
 เศรษฐกิจเป็นแค่ เครื่องประกอบสำหรับ ทำความ สะดวก ให้
 ดังท่านปาฐกถาดาวว่า ในสมัยโบราณ ท่านใช้เงินเป็นทาส
 สำหรับ ทำความ สะดวก ในการ แลก เปลี่ยน เพื่อประโยชน์แก่
 ประชุมชน   ไม่ใช่ให้เงิน เป็นพระเจ้า สำหรับ สร้างยักษ์
 สร้างเทวดาสองสามคน คือพวกมหาเศรษฐีมีตเดียวแน่ บิด
 เดียวแน่   ก็ใครเล่าจะเป็นผู้ เปลี่ยน โลกเศรษฐกิจให้เป็น
 โลกจรรยา?   จะ ต้อง โลกเอง เป็นผู้ เปลี่ยน ไม่ใช่ผู้อื่น
 เหยียดอกสาปหรือเงินตราที่ใช่เป็นมาตรา เพื่อสะดวกแก่การ
 แลกเปลี่ยน   มีคุณมหันต์ โทษอนันต์ (ดูเรื่อง เงิน คือ แก้ว

จารย์พัตร์นิกในเสนาศึกษาพฤษภาคม ศก ๒๔๖๕) ใครๆ

ก็ยอมทราบ แต่จะเสกเสกขยวไมมวชอะไรมาแทน จึงต้อง

ใช้กันไป และยังใช้หนักเข้าเงินคดียงมอานามากเข้า เคย

กตายเป็นพระเจ้าเอาทเดียว อะไรๆมีราคาเป็นเงินไปหมด.

อะไรที่เข้าใจกันยอม ยอมเกิด แต่คนทงหลาย ช่วยกัน

นิยมชมชอบ พอลกขนตหนักที่ทานศาลดาตกร กตภาพถกแผ่นดิน

เมื่อผู้เริ่ม Pioneer ได้ปฏฐิ์นรชนแดงเซนน และเป็นผู้ ทยก

ยอของอย่แถวด้วย การเริ่มคงจะไม่เป็นหมัน ขอให้เกิดคณะ

ผู้เริ่ม Pioneer ขนมาก ๆ โดยเร็วเกิด เราชาวตะวันออก

จะได้ไม่ท้น " กวาควจะลุกกิงาใหม่ " เพราะอารยธรรม

ใหม่จ้ใจมเข้ามาเด่นงานเราทงคุณและโทษ.

ในที่สุด พอลก กถาว ลรรเดร์ญ และบุชา ท่าน ศาลดา

ตกรแถวก็หยุด.